

Position paper Bits of Freedom inzake Uitvoeringswet Digitale dienstenverordening

Op 21 mei 2024 organiseert u een rondetafelgesprek over de Uitvoeringswet Digitale Dienstenverordening.¹ Dat is een belangrijke wet, omdat deze noodzakelijk is om de Digitale Dienstenverordening effectief te kunnen handhaven. Bits of Freedom maakt graag van de gelegenheid gebruik om een aantal aandachtspunten te delen over de implementatie van deze Uitvoeringswet Digitale dienstenverordening (hierna: uitvoeringswet).

1. Eindgebruikers moeten centraal staan

De bescherming van eindgebruikers van digitale tussenhandeldiensten moet volgens Bits of Freedom het uitgangspunt zijn van zowel de uitvoering van de verordening als toekomstige werkzaamheden van de Coördinator Digitale Diensten.

De verordening heeft als belangrijkste doel het beschermen van de burgers van de Europese Unie. Vooral eindgebruikers van grote online platformen worden veelvuldig blootgesteld aan risico's voor hun privacy en uitingsvrijheid. Grote platformen brengen de privacy van eindgebruikers in gevaar door hun datahonger en op tracking gebaseerde advertenties en op sensatie beluste algoritmen en manipulatief ontwerp worden ingezet om mensen langer op het platform te houden. De meeste eindgebruikers kunnen geen kant op vanwege de grote mate van afhankelijkheid en gebrek aan volwaardige alternatieven. Daarom moet de bescherming van eindgebruikers centraal staan in alle beslissingen rond de implementatie van deze verordening.

ACM moet eindgebruikers beter informeren

Tegen de aanwijzing van de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) als Digitale Dienstencoördinator heeft Bits of Freedom geen bezwaar, mits zij in de uitvoering de belangen van eindgebruikers voorop stelt.

De ACM informeert gebruikers op dit moment onvoldoende over de mogelijkheid tot het indienen van een klacht. Het indienen van klachten bij de ACM is een cruciaal aspect van de bescherming van eindgebruikers. Die klachten gaan over aanbieders van tussenhandeldiensten vanwege vermeende inbreuken op de vastgestelde verplichtingen.² Klagen is een belangrijk instrument voor eindgebruikers omdat zij over weinig effectieve alternatieve middelen beschikken. De ACM kan deze klachten doorspelen naar het Europese samenwerkingsverband van nationale toezichthouders: de Europese Raad van digitale diensten. Ook kan de ACM met deze klachten naar de Europese Commissie stappen. Zij is de toezichthouder voor de grootste platformen. Dat doorgeleiden is ontzettend belangrijk omdat de verordening die mogelijkheid niet schept voor eindgebruikers zelf.

De ACM moet eindgebruikers daarom actief informeren over deze mogelijkheid. Tot op heden doet zij dat onvoldoende. Eindgebruikers van online platformen weten doorgaans niet dat zij

---

¹ [Rondetafelgesprek Uitvoeringswet Digitale dienstenverordening](#) op [tweedekamer.nl](#)

² [Artikel 43 Digitale dienstenverordening](#)

op de website van de ACM klachten kunnen indienen. Daar ligt volgens Bits of Freedom een bewustwordingsrol die nu nog niet wordt uitgevoerd. Daarnaast lijkt de website van de ACM voor een groot deel gericht op bedrijven. Op de homepage van de website staat 'Informatie voor bedrijven' ver boven 'Tip of melding'. En ook daar blijkt in eerste instantie uit niets dat dit ook een melding over een platform kan zijn. Bedrijven moeten zich aan de wet houden en het is goed om hen te wijzen op de nieuwe regels, maar uiteindelijk moeten het vooral de eindgebruikers zijn die profiteren van deze verordening.

Bits of Freedom twijfelt niet aan het vermogen van de ACM om diens taken uit de Uitvoeringswet uit te voeren, maar maakt zich zorgen om de ondersteuning van eindgebruikers. **Bits of Freedom vraagt de Commissie Digitale Zaken zich in te zetten voor bewustwording van eindgebruikers, bijvoorbeeld door aan te dringen op een informatieve campagne (door de ACM).**

2. Zonder effectieve handhaving geen effectieve wet

Effectieve handhaving van de verordening is van groot belang voor het garanderen van de waarborgen die in de verordening zijn opgenomen.

Online platformen zijn de afgelopen jaren weggekomen met ernstige inbreuken op de vrijheden en rechten van eindgebruikers. De verordening introduceert noodzakelijke maatregelen die deze vrijheden en rechten beter moeten waarborgen. Om er voor te zorgen dat deze bescherming gerealiseerd wordt, is het van groot belang dat lidstaten de handhaving effectief organiseren.

Zorgen over de Autoriteit Persoonsgegevens

Bits of Freedom maakt zich zorgen om de slagkracht van de AP om hun bevoegdheden omtrent online reclame effectief te handhaven.

De Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: AP) houdt toezicht op belangrijke artikelen uit de verordening. Die regels gaan over gepersonaliseerde advertenties, het verdienmodel van vele dominante online platformen. De afgelopen jaren heeft Bits of Freedom de ontwikkelingen rondom de Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: AVG) en de handhaving door de AP nauwlettend in de gaten gehouden. Telkens weer bleek dat de AP niet in staat was om de AVG voldoende effectief te handhaven. De AP wijt dat aan een gebrek aan capaciteit.³ Het effect van die gebrekkige handhaving is goed zichtbaar. Zo zetten de meeste Nederlandse websites verboden manipulatieve cookie-banners in. Ook komen bedrijven nog steeds weg met het verwerken van grote bergen persoonsgegevens voor gepersonaliseerde advertenties, terwijl dat, volgens Bits of Freedom, ook verboden is.

Het is belangrijk om de platformen te laten zien dat zij niet meer weg kunnen komen met het vertonen van advertenties gebaseerd op gevoelige persoonsgegevens. Het is daarom belangrijk dat Nederland de toezichthouders verantwoordelijk voor de handhaving van deze verordening goed uitrust. **We vragen de Commissie Digitale Zaken om de voortgang van de handha-**

---

³ Zo blijkt bijvoorbeeld uit het jaarverslag van de AP van 2022 https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/uploads/2023-05/AP_jaarverslag_-_2022.pdf en dit interview met Aleid Wolfsen <https://privacy-web.nl/nieuws/interview-met-aleid-wolfsen-ap-onze-achterstanden-zijn-in-een-democratische-rechtstaat-onverantwoord/>

ving actief te controleren, bijvoorbeeld door inzicht te vragen in hoeveel budget er naar de AP gaat voor uitvoering van deze extra handhavingstaak of in hoeveel meldingen er binnen komen en wat daarmee gebeurt. Daarnaast raadt Bits of Freedom de leden van de Commissie Digitale Zaken aan om te controleren door invoering van jaarlijkse rapportages of onderzoeken naar de uitvoering van de wet.

Samenwerking

Bits of Freedom moedigt de ACM aan om geharmoniseerde regels die de eindgebruiker beschermen binnen dat samenwerkingsverband te bevorderen en raadt de leden van de Tweede Kamer en het Ministerie aan om dat ook te doen. Samenwerking met andere lidstaten is volgens Bits of Freedom een sleutel tot effectieve handhaving.

De verordening voorziet in de eerder genoemde Europese Raad van digitale diensten, waarin de ACM ook plaatsneemt. Daar kunnen Digitale Diensten Coördinatoren uit verschillende lidstaten geharmoniseerde regels vaststellen, bijvoorbeeld over de voorwaarden voor het toekennen van de status van *trusted flaggers*. **Bits of Freedom moedigt de leden van de Commissie Digitale Zaken aan om in gesprek met hun Europese collega's te richten op harmonisatie van de controle op de handhaving van de verordening.**